

Lokal HISTORIE

Medlemsblad for Dragør Lokalhistoriske Forening

Nr. 2

August 2025

ISSN 246-3469

30. årgang

Bestyrelse

Formand: Dines Bogø

Næstformand: Renee Schwaner

Kasserer: Marianne Bogø

Sekretær: Berit Libnau

Medlemsblad og presse: Claus Skaalum Lyder

Hjemmeside:

www.dragoer-lokalhistorie.dk

Mailadresse:

info@dragoer-lokalhistorie.dk

Redaktion og annoncer:

Claus Skaalum Lyder og Dines Bogø (ansvarshavende).

Fotos: DLF, private, Per G. Larsson, Torben Stender og Dines Bogø.

Tryk: Starco Grafisk

Skriv til info@dragoer-lokalhistorie.dk, hvis du ikke får nyheder på mail.

Ønskes den trykte udgave af bladet afmeldt, så send mail.

Dragør Nyt

*støtter det
lokale kulturliv*

32 53 08 67 / 32 53 19 99
dragoer-nyt.dk | redaktion@dragoer-nyt.dk

Besøg i Store Magleby Kirke, 25. februar 2025

Undtagelsesvis vidste bestyrelsen ikke, hvad der ville blive fortalt om, men Andreas Wille er fagmand med flere ugentlige arrangementer. Der var rigeligt plads til alle, og der var sørget for bobler og andet drikkeligt i pausen.

Andreas Wille lagde ud med at sige, at Store Magleby Kirke (fra 1611) er den bedste kirke. Vi skulle nok få at vide hvorfor efter en tur tilbage i tiden omkring studietiden.

Andreas overvejede som mange andre at skrive om Søren Kirkegaard. Det blev i stedet til studietur til Jerusalem, tilskyndet af en biologiprofessor. Vi hørte om Middelalderens synspunkt på Verdenen med Jerusalem som "Verdens Hjerter" og tre kontinenter. Dengang så man på kort, hvor øst var opad.

Dines Bogø og sognepræst Andreas Sylvest Wille. Foto: Per G. Larsson

Andreas fortalte videre om kirkens magtposition, der blev afløst af slotte, parlamenter og finanscentre.

Vi hørte også kirkernes indretning ofte med skarp adskillelse af skib, kor og alter, samt niveauforskelle. I Store Magleby Kirke adskiller man ikke og niveauforskel mellem præst og menighed er minimal.

Store Magleby Kirke ligger historisk rigtigt midt på en kirkegård. På Amager højeste punkt og centralt, hvor alle landsbyens veje mødes.

Efter pausen med forfriskninger fortalte Andreas, at det dengang i modsætning til nu var svært at få ansættelse som præst. Så nærmest et heldigt tilfælde, at det blev Store Magleby sogn fra 2007.

En god aften "Helt oppe i Store Magleby".

Generalforsamling, 11. marts 2025

Endnu en rolig og velbesøgt generalforsamling i foreningen, og formanden kunne gennemgå året 2024 med de mange afholdte arrangementer, hvilket blev højlydt billiget af medlemmerne.

På den alvorlige side blev det vedtaget at fastholde kontingentet for 2026, selvom prisen på foredrag og til forfriskninger ikke står stille.

Så var der personvalg:

Bestyrelsen:

Dines Bogø blev genvalgt for 2 år.

Berit Libnau blev genvalgt for 2 år.

Bestyrelsessuppleanter:

Marchen Bøhm Leth blev valgt for 1 år.

Ingelise Lund blev valgt for 1 år.

Revisor/revisorsuppleant:

Else Lykke Madsen blev genvalgt.

Christian Clausen blev genvalgt som suppleant.

Edvin Kræmer – en tilflytter, 11. marts 2025

Edvin Kræmers datter Irse Kræmer og barnebarnet Denise fortalte om Edvin Kræmers eventyrlige liv.

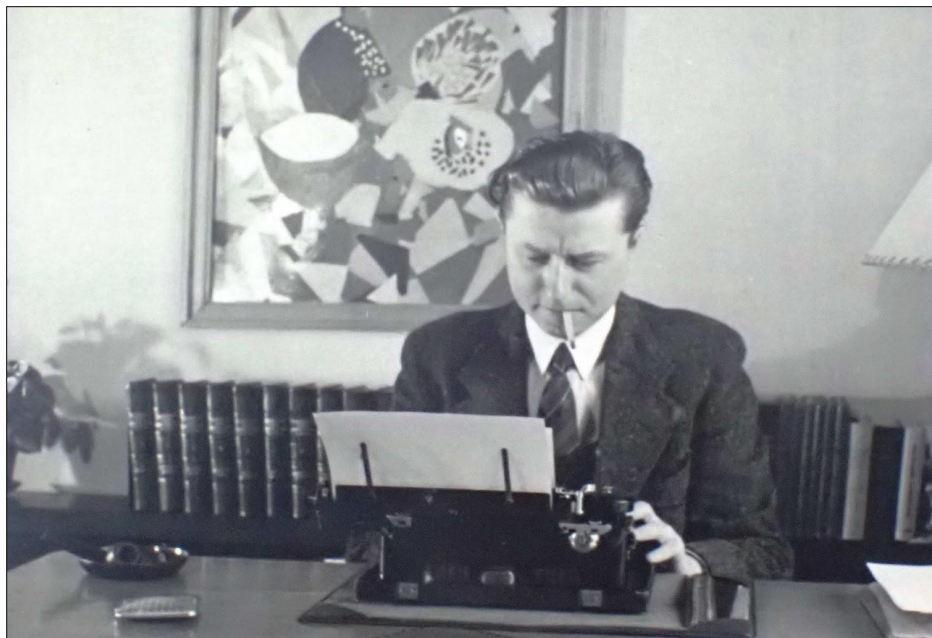
Udover at være kendt af mange ældre medlemmer som forfatter til bogen ”Tre dage på Amager” og mange andre artikler blandt andet i Dragør Nyt, hvor han i mange år var fast skribent. Så skrev han skuespil og digte. Digte som barnebarnet Denise fremførte for forsamlingen.

Forfatter Irse Kræmer fortalte om hendes kendte far.

Edvin Kræmer var uddannet som samarit, og fik i 1945 ansvar for de tyske krigsflygtninge, der var indkvarteret på Brønshøj Skole. Senere blev han sammen med flygtningene flyttet til Werft Magleby (Hollænderhallen), hvor han var en meget afholdt, men bestemt leder.

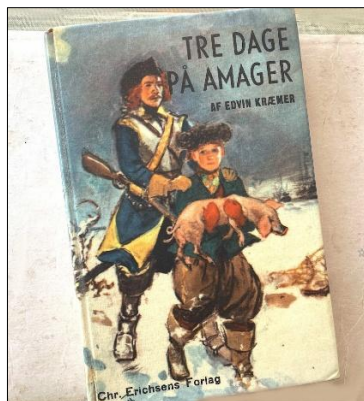
Efter lukningen og hjemsendelsen af de tyske flygtninge blev han en meget kendt figur i Dragør, som forfatter og aktiv i Dragør Amatørscene

Edvin Kræmer ved den elskede skrivemaskine. Privat foto.

Dukker fremstillet af flygtningene til børnene.

Den meste kendte bog.

Amagerbanens historie, 8. april 2025

Forfatter Niels Jensen fortalte om Amagerbanens historie.

Lidt overraskende for mange startede indlægget med, at vi hørte, at der dengang havde været to jernbaner på Amager. DSB's forbindelsesspor fra Kalvebod Brygge via Langebro til Amagerbro Station, hvor der var forbindelsesspor til Amagerbanen.

Oprindelig var det planlagt, at Amagerbanens endestation skulle være Tømmerup, men som bekendt videreførte man banen allerede inden åbningen i 1907 til Dragør. En strækning op 12 km. Køretid var 29-30 minutter med i alt 10 stationer/trinbræt.

Man talte også om en jernbane på Vestamager, men den kom først i 2002 i form af Metro M1.

Amagerbanen gik ind i busdrift, men det var jernbanen, der gav det egentlige overskud.

Selv mange år efter anlæg af jernbanen, var der stadig kritiske røster. Hvorfor skulle banen ligge så langt mod øst frem for midt på Amager, hvor de fleste boede? Noget af forklaringen var, at industrianlæg lå langs Amager Strandvej. Banen transporterede store mængder hvidkål, men også farligt gods i form af benzin og syre.

Niels Jensen fortalte om stationerne. Vi hørte specielt om problemer ved Amagerbro, hvor man nedrev stationsbygningen i 1938, da banen lukkede første gang og ved genstarten i 1940.

Vi hørte om lokomotiverne, motorvogne og om problemerne med nedslidt materiel i 1947, der bl.a. var med til beslutningen om at nedlægge persontrafikken.

Godstrafik blev gradvis afviklet allerede fra 1957. Alle stationer er tegnet af Henrich Wenck, overarkitekt ved DSB, der bl.a. kendt for Københavns

Hovedbanegård nr. III og stationerne på jernbanen til Helsingør. Øresundsvej Station er genopbygget på Frilandsmuseet.

Vi hørte om særlige jernbaneanlæg, som Luftwaffe i 1942 fik lavet ind i Københavns Lufthavn. Planlagte anlæg omkring Store Magleby landsby nåede ikke at blive påbegyndt.

I 1974 overtog DSB og HT driften af jernbanen og busdriften.

Store Magleby station.

Kål bliver læsset på Tømmerup Station.

Befrielsesdagene i Storkøbenhavn, 6. maj 2025

Historiker og formand for Frihedsmuseets Venner, Niels Gyrsting fortalte om de hektiske dage i maj 1945.

Gyrsting gennemgik opdeling af Danmark i regioner efter Briternes ønske. En opdeling, der anvendes stadig i dag af Hjemmeværnet. Vi fik vist mange eksempler på forskellige armbind, der var anvendt rundt omkring i landet. Det meste kendte armbind blev primært anvendt i Region 6 (Storkøbenhavn), på Sjælland, Fyn og i Sønderjylland.

Besættelsesmagten havde fundet flere lagre med armbind, og derfor måtte man lokalt i hast i maj 1945 fremstille nogle alternative, der ikke kunne forveksles.

Niels Gyrsting fortalte også om Region 6, Afsnit 4 Amager, der bestod af ca. 2.200 mand, der igen var opdelt i 13 kompagnier. Gyrsting nævnte, at

specielt de fem B-kompagnier, der var ledet af kommunister, satte deres præg på organisationen. Det blev mest synlig, da man ca. en uge efter Besættelsen oprettet en forening af modstandsfolk fra Amager under navnet AMPA, AMagers PArtisaner.

Det skabte en del forvirring, der stadig ses i dag, hvor man ved højtideligheder bruger betegnelsen AMPA om modstandsbevægelsen på Amager. Meget hurtigt i 1945 tog mandskab i de ikke kommunistiske kompagnier afstand fra betegnelsen, og mandskab i A og R kompagnierne forlod eller undlod at melde sig ind i den "selskabelige politiske mindeforening AMPA", der også fungerede som paraplyorganisation for de hjemmeværnsforeninger, der havde udspring i modstandsbevægelsens kompagnier.

Gyrsting fortalte også om de fire dødsfald i Dragør i majdagene 1945. Bl.a. om den kun 17-årige Dirch, der blev skudt på Engvej ved 22-tiden den 4. maj. Ofte omtalt som skudt af HIPO fra baghold, men det var et vådeskud.

Senere samme nat blev en modstandsmand fra Ullerup skudt i en lastvogn på Amagerbrogade på vej til Christiansborg, som hans kompagni skulle være med til at bevogte. Igen "skudt af HIPO", men i dette tilfælde var der også tale om "Friendly fire".

Efter kapitulationen (lørdag den 5. maj 1945 kl. 8 dansk sommertid) blev rigsdagsbetjent Holger Kampmann Arnild skudt ved 12-tiden i Nyby ved brandstationen. Efter krigen ledte Tårnby Politi i Tyskland efter "den udpegede gerningsmand, en Gestapomand, der efter sigende skulle hedde Schmidt". Sagen blev henlagt i 1947. Også i dette tilfælde, var den officielle version ikke den rigtige.

Den 28. maj blev en ung modstandsmand fra Sundby skudt på Engvej af en kammerat, fordi denne fumlede med sin maskinpistol. Igen blev Dr. Poul Dich hastetilkaldt, men der var intet at gøre. Modstandsmanden fra kompagni R1 var indkvarteret i Villa Pax på Annasvej, og R1 og R2 med kompagnichef Alesio Micheli Caparni i spidsen, var med i Sundby Kirke til begravelsen.

Kommende aktiviteter

Adgang til foreningens arrangementer, hvis andet ikke er anført:

Gratis adgang for medlemmer. Betaling for gæster inden arrangementet 75,- kr

Tirsdag den 12. august 2025, kl. 19.00. Mødested Dragør Kirke

En guidet tur på Dragør Kirkegård

Aut. guide Helle Bjorholm fortæller inde om Dragør Kirke og på kirkegården om udvalgte gravsteder.

Send deltagernavn(e) via mail til: kirke1@2791dragoer.dk

Tirsdag den 23. september 2025, kl. 19.00. Adgang fra kl. 18.30

Fra Nørrebro til Dragør – nørrebrodrengs erindringer

Leif Ernst Larsen blev født på Nørrebro i 1937. Familien, der bestod af far, mor og 2 børn, levede under beskedne kår med en far, der var skibsværftsarbejder på B&W på Refshaleøen og en hjemmearbejdende mor.

Send deltagernavn(e) via mail til: leif@2791dragoer.dk

Tirsdag den 21. oktober 2025, kl. 19.00. Adgang fra kl. 18.30

To borgmesterkandidater dystet om lokal viden

Borgmester Kenneth Götterup, C, og Peter Læssøe, T duellerer på lokal viden. .

Send deltagernavn(e) via mail til: dialog@2791dragoer.dk

Tirsdag den 18. november 2025, kl. 19.00. Adgang fra kl. 18.30

Svend Truelsen. Efterretsningsofficer med tilknytning til Dragør

Forfatter og forsker Trine Engholm Michelsen fortæller om SOE-officer Svend Truelsen.

Send deltagernavn(e) via mail til: trine@2791dragoer.dk

Tirsdag den 13. januar 2026, kl. 19.00. Adgang fra kl. 18.30

Færgerne i Dragør

Tidligere lokalarkivar Lis Thavlov fortæller om færgefarten fra Dragør.

Send deltagernavn(e) via mail til: lis@2791dragoer.dk

Tirsdag den 24. februar 2026, kl. 19.00. Adgang fra kl. 18.30

Den aktive gårdejer og pensionist

Else Lykke fortæller om springet fra Jylland til Amager, sin tid som bankansat, hobbies, foreninger, politik og livet som gårdejer/pensionist.

Send deltagernavn(e) via mail til: elselykke@2791dragoer.dk

Tirsdag den 10. marts 2026, kl. 19.00. Adgang fra kl. 18.30

Ordinær generalforsamling

Dagsorden jf. vedtægterne.

Tirsdag den 10. marts 2026, kl. 19.35. (Adgang fra kl. 19.30 for ikke-medl.)

Finurligheder og begivenheder med relation til Dragør Kirke

Helle Bjørholm, der også er medlem af Dragør Menighedsråd er aftenens kendte stemme og ansigt.

Send deltagernavn(e) via mail til: helle3@2791dragoer.dk

Tirsdag den 7. april 2026, kl. 19.00. Adgang fra kl. 18.30

Lokale med gammel viden fortæller: Sydstranden og Engparken

Niels Febber Andersen flyttede fra Nørrebro til Engparken i Dragør i 1951 med sine forældre og to søskende, da han var to år.

Send deltagernavn(e) via mail til: febber@2791dragoer.dk

Tirsdag den 19. maj 2026, kl. 19.00. Adgang fra kl. 18.30

Gode historier fra Strøby og Store Magleby

Marchen Leth og Svend Petersen fortæller ud fra indsamlet materiale om bygninger og personer i området.

Send deltagernavn(e) via mail til: stm2@2791dragoer.dk

Hvor intet andet er anført, ses vi i aktivitetshusets festsal.

Nonner og munke på Sydamager, 3. juni 2025

Abbed Phra Somsak indledte med at fortælle om templet på Rytterager. Buddhister i øvrige Danmark og Europa. Følelser, gode tanker, ro i sjælen. Deltager blev indbudt til at komme til gudstjeneste med efterfølgende lidt at spise. Somsak viste fotos fra dagligdagen i templet og fra et besøg af en lokal forening i april 2023. Somsak taler dansk rimeligt godt og i de tilfælde, hvor det var nødvendigt genfortalte Ann Madsen på dansk.

Dines Bogø efterfulgte med historiske fotos af ejendommen Rytterager 100 og foreningens besøg i 2017.

Søster Miriam Wirt fortalte om dengang deres orden kom til Danmark fra starten på Frederiksberg og etableringen på Amager med hospital, kirke og skole. Deltagerne hørte om sommerhuset på Øresunds Allé 48 og pater Wiesław Podlach tilføjede beretningen om kapellet på Rønne Allé 15. Dines Bogø fortalte om et sommerhus, som Den katolske Orden arvede i 1956 på Sydstranden og lidt ekstra tegninger af ejendommene i Dragør.

Til overraskelse for både Søster Miriam og Pater Podlach samt deltagerne fortalte farvehandler Jørgen Palm Steffen om de ældre sten, som man havde fundet på sin grund i Toldergade, der kunne stamme fra Det katolske Kapel, der lå på stedet, da der blev afholdt Sildemarkeder i Dragør. Jørgen havde medbragt et stort udvalg af de omtalte sten.

Byvandring i Strøby og Store Magleby, 20. juli 2025

Gårdejer/gartner Lisbeth fortæller om Nyvang.

De mange deltagere gik i samlet flok rundt i området.

Svend fortæller om Marienlyst.

Marchen fortæller om barndomshjemmet Langhøigaard.

Det blev en meget vellykket byvandring, hvor der stadig er meget materiale at fortælle, da vi grundet tiden måtte afkorte byvandringen.

Der er lagt op til en god fortsættelse i maj 2026, hvor Marchen og Svend vil fortsætte turen rundt i Strøby, denne gang dog i festsalen i Dragør Aktivitetshus.

Vi glæder os allerede til at få flere små pudsige historier om bygninger og mennesker i området.

De flotte vogne var hevet frem fra lageret, og vist frem i dagens anledning.

Nyvang har egne vogne, men opbevarer også begge fastelavnsforeningers vogne.

Historien om Dragør og Omegns Husmoderforening – Aktive Kvinder i Dragør

Af Berit Libnau

Det er i år 86 år siden en kreds bestående af 26 kvinder, stiftede Dragør og Omegns Husmoderforening med fru Ingeborg Kristoffersen som formand, hvilket hun i øvrigt var gennem mere end 22 år.

Foreningen blev stiftet som lokalafdeling af De Danske Husmoderforeninger, som da havde eksisteret i 19 år – men også denne centrale forening havde et tidligere udspring, nemlig i den i 1917 – på initiativ af forfatterinden Thit Jensen – stiftede ”Københavns Husmoderforening”, som dog oprindeligt mere havde karakter af en arbejdsgiverforening, hvortil Husassistenternes Fagforbund var modparten.

Senere i stiftelsesåret blev Carla Meyer valgt til formand, og igennem hendes store indsats ændredes foreningens formål til i stedet at skulle fremme oplysningen på det huslige område, støtte hjemmene og skabe mulighed for, at alle kvinder kunne få huslig uddannelse.

Det er takket være Carla Meyers utrættelige energi og varme interesse for sagen, at hun – sammen med 30 repræsentanter fra byer og landsbyer – på et møde i København – den 14. og 15. maj 1920 – skulle blive stifteren af ”De Danske Husmoderforeninger”, som dengang blev den landsforening, der var bindeleddet mellem alle landets lokale foreninger af aktive kvinder.

Et af lokalforeningen i Dragørs første arrangementer var da medlemmerne d. 9. maj 1939 drog på virksomhedsbesøg på Tuborgs Bryggerier i Hellerup. Dette besøg må virkelig have været en oplevelse for selv efter 50 år – i 1989 – indgik følgende vers i en fødselsdags sang (melodi ukendt):

At firmabesøg faldt i damernes smag, det læser man i protokollen, et billede har vi fra sådan en dag, mon alle kom hjem velbeholden?

Studerer man billedet, viser det, at dengang tog man ikke på tur uden hat. Men da de drog hjem, sad hatten nok mer' på sned, besøget det gjaldt nemlig Tuborg.

Besøg hos Tuborgs Bryggerier 9. maj 1939. Foto fra arkiv.

I de følgende år blev det til flere ture og besøg omkring i landet. Vi havde også besøg af mange forskellige foredragsholdere. Vi havde besøg fra marinen, politiet, ligesom vi havde aftner med sang og musik. Vi havde tillige mange indlæg med fortællinger med lokalhistorisk indhold.

I løbet af året var der faste ting på programmet så som: fødselsdag, generalforsamling med spisning, bankospil og julefest.

Da vi nåede året 2004, blev vores formand indvalgt i landsforeningens hovedbestyrelse, hvilket betød en hel del ekstra møder på landsplan.

I 2010 måtte vi sige farvel til Aktive Kvinders landsforening, da man på et ekstraordinært landsmøde havde besluttet at nedlægge foreningen, enkelte foreninger syntes det var blevet for dyrt. Lokalforeningerne kunne fortsætte

under navnet Aktive Kvinder med tilføjelse af bynavnet. Så Dragør fortsatte som Aktive kvinder i Dragør.

Udflugt den 25. maj 1982. Foto fra arkiv.

Foreningen fortsatte i yderligere 13 år. Men i 2023 blev Aktive Kvinder Dragør også indhentet af tidens tand, og måtte nedlægge sig selv. Foreningen opnåede igennem årene at høre om mange interessante ting:

Sild fra Glyngøre, det dyreste på grisen, fik nydt blomster på ture eller kreeret af Viki og Ellinor, hørt sang og musik af alle arter, haft foredrag af politikere, præster og andet godtfolk, div. Drabschefer med selve Perlemor i spidsen, modeopvisning af Samo, no.1 og Donna, besøgt div slotte og godser, hvor nogle hørte om mord og andre om farven på dørene. Men heldigvis startede regnen altid først når vi kørte hjem.

Den 10. jan 2023 var det trist efter 27 år som formand at være den, som skulle lukke og slukke.

Fra et kongeligt besøg den 2. oktober 2006. Foto fra arkiv.

Avisudklip fra 1989 og 1998

50 års jubilæum

Ved Dragør og Omegns Husmoderforenings 50 års jubilæum tirsdag i sidste uge var der samlet 102 damer til festmiddag og underholdning på Færgegaarden.

DDH's landsformand Anita Juncker-Jørgensen holdt tale og tidl. formand og æresmedlem Birthe Arnholtz holdt aftenens festtale.

Der var underholdning med gamle revynumre af Lillian og John Bresson samt Willi Palm og hans søn Lars.

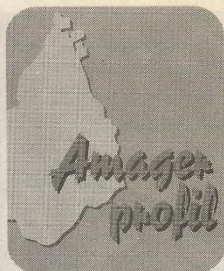
Fra Dragør Nyt 24. januar 1989.

Næste side klip med ugens profil Amager Bladet 1998 med Berit Libnau.

I artiklen dog omtalt som Berit Nielsen.

Berit Nielsen har været formand for Foreningen af aktive kvinder i to år. Foreningen hed tidligere Dragør Husmoderforening, men navnet er fulgt med tiden.

Men ofte er der overarbejde på lønsedlen, når travlheden sætter ind.

Meget af fritiden går med arbejdet i Foreningen af aktive kvinder, der absolut ikke ligger på den lade side. Der er masser af aktiviteter for medlemmerne, der mødes cirka en gang om måneden. Programmet spænder vidt lige fra madopskrifter fra gamle dage til foredrag af forfattere og politikere.

Berit Nielsen har selv stået for et af foredragene, da turen gik til Aldersvilde slot. Her fortalte hun om Grevinden af Bagsværd over et glas vin i slotsruinerne.

Mænd har også adgang i foreningen, men kun som gæster til de forskellige aktiviteter.

Når tiden hverken står på arbejde i banken eller møder på Badhotellet i Dragør, så står fritiden ofte på havearbejde hjemme i Dragør.

Men der er også tid til en smut på aftenskole i vintersæsonen, hvor undervisningen står på italiensk.

Til næste år er der valg til formandsposten igen. Om formanden stadig hedder Berit Nielsen kan kun fremtiden spå om, men hun har da ikke noget i mod endnu en tørn.

Formandskvinden

AF HEIDI ENGELUND

I de gode gamle dage stod Dragør Husmoderforening ofte for foredrag og møder om madopskrifter. Men de tider er forlængst gemt godt af vejen.

Formand **BERIT NIELSEN** har i de sidste to år siddet i bestyrelsen for Foreningen af aktive

kvinder, det der engang var kendt som Dragør Husmoderforening.

Foreningen, der har eksisteret siden 1939 har i dag 106 medlemmer, der ikke kun er til madopskrifter og kedelige møder.

Foreningen har stadig et par aktive medlemmer,

der var med, da det hele begyndte. Men de er ikke aktive medlemmer, men derimod æresmedlemmer.

Berit Nielsen har boet i Dragør i mere end 25 år, og føler sig ikke længere som en tilflytter.

Hun har arbejdet i Amagerbanken i 31 år.

Returadresse:
DLF v/Marianne Bogo
Ternevænget 20
2791 Dragør

Nogle tror, det er
nemmere at klare
det hele online.

**Vi ved, at lokal
rådgivning er vejen frem.**

Find os på Kongelundsvej 267
eller Amagerbrogade 175

spar nord

Hele Amagers bank